

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

TSHIVENDA LUAMBO LWA U ENGEDZA LWA U THOMA (FAL)

BAMMBIRI LA VHUVHILI (P2)

2019

TSUMBANDILA YA U MAKA

MARAGA: 70

Tsumbandila iyi ya u maka i na masiatari a 10.

KHETHEKANYO YA A: NGANEA

MBUDZISO 1: U TSHILA NDI U VHONA – RN Madadzhe

- 1.1 Muḁini wa Maria (1)
- 1.2 Nga u sa fhulufhedzea mbinganoni. (1)
- 1.3 Nge vha ṭangana mushumoni sibadela tsha Vuvha. (2)
- 1.4 U bveledza mafhungo ngauri ndi hune thaidzo ya dendele ya aluwa hone. (2)
- 1.5 Sa mupikisi ngauri u khou pikisa Mpho ane a vha muanewa dendele. (2)
- 1.6 Ndi musidzana o no funesa vhanna nahone a sa fhulufhedzei. (2)
- 1.7 U a zwifha ngauri o zwifhela Phophi a ri u khou ya muṭanganoni ngeno a tshi ya ha Maria. (2)
- 1.8 Mpho o rwiwa a dovha a kwashelwa goloi nga Mashudu nge a mu wana e na Maria. (2)
- 1.9 Vhudiḁi hanga a si havhudi ngauri Mpho sa dokotela u tshila vhutshilo vhu sa tamisi nga zwiito zwawe. Mpho u tamba nga mushumo wawe nga u sa ṭhogomela vhalwadze. Mpho u nwa halwa nga ndila ine ya tsitsa tshirunzi tshawe. (3)
(Phindulo inwe na inwe i pfalaho) [17]

NA

MBUDZISO 2: U TSHILA NDI U VHONA – RN Madadzhe

- 2.1 Mapholisani. (1)
- 2.2 Ndi Mpho. (1)
- 2.3 Ndi bulayo la Mashudu nge vhuraru havho vha kwamea ngalo. (2)
- 2.4 Vhoṭhe ndi vhavhulahi vha dovha vha funesa tshelede na vhudakwa. (2)
- 2.5 A/Ane a pfela munna wawe vhuṭungu. (1)
- 2.6 Tsha mathakheni, ngauri ndi hune ra wana Mpho o fariwa a valelwa khothoni. (2)

- 2.7 U renga hawe Dugudzha na Dzwaini uri vha vhulahe Mashudu a zwo ngo mu tandululela thaidzo, o fhedzisela e dzhele naho e na tshelede. (2)
- 2.8 Ndi he ra pfa nga ha u sa wanwa mulandu ha Mpho ngeno Dugudzha na Dzwaini vho wanala mulandu. Na u pfa nga ha lufu lwa Mpho nge a thulwa nga goloi. (2)
- 2.9 U a kona u hangwela ngauri naho Mpho o vha a tshi mu pfisa vhutungu o kona u mu thusa kha u toda ramilayo hafhu a dovha a mu kondelela kha zwiito zwawe a sa tuwe vhuhadzi naho nyimele yo vha i tshi mu kondela. (2)
- 2.10 Ndo vha ndi tshi do gvevha vhavhulahi vha Mashudu minwaha minzhi ngauri u ya nga ndayotewa ya shango, u vhulaha a zwo ngo tendelwa nahone mulayo u tea u dzhia vhuimo hawo sa izwi hu si na a re ntha ha mulayo.
(Na dziwe phindulo dzi pfalaho). (3)
- [18]
- [35]

MBUDZISO 3: HO DINA ONE – Sharon Mbedzi

- 3.1 Ndi Venda la musalauno. (1)
- 3.2 Dendele. Ngauri Mafhungo/zwiwo zwothe zwo disendeka khae. (2)
- 3.3 O vha o ya u humbela pfarelo kha zwe a khakha. (2)
- 3.4 Ndi khudano ya nga nda ngauri ri pfa hu na tsemano. (2)
- 3.5 B/Mme na riwana (1)
- 3.6 Ngeletshedzo u khou vhaaisala nga nyimele iyi ndi ngazwo a tshi humbela pfarelo. (2)
- 3.7 Li elana na zwi re buguni ngauri zwine la amba zwi fana na zwe Ngeletshedzo a tangana nazwo zwo vhangwaho nga one madikita. (2)
- 3.8 Ndi musi Ngelesthedzo a tshi fhuriwa tshelede nga u rengiselwa goloi i si na mabambiri a vhukuma ya vho fhedza yo dzhiwa murahu. (2)
- 3.9 Ndi guda uri musi muthu o khakha u tea u humbela pfarelo sa zwo itwaho nga Ngeletshedzo afho mafhungoni.
(Na zwiwe zwi pfalaho) (2)

- 3.10 Ndo vha ndi tshi do mu eletshedza uri a ise phanda na pfunzo dzawe. A humele tshikoloni sa izwi murole we a litsha khawo u tshe fhasi. U ya tshikoloni zwo vha zwi tshi do mu thusa kha u laula mabindu awe nga ndila yo teaho. Pfunzo i do muthusa kha u vha na muhumbulo wo tandavhuwaho zwine zwa do mu thusa kha u talukanyana zwithu.
(Na dziwiwe phindulo dzi pfallaho) (2)
[18]

MBUDZISO 4: HO DINA ONE – Sharon Mbedzi

- 4.1 Nduni ya Bra Zakes/Mudini wa Bra Zakes. (1)
- 4.2 Ngeletshedzo na Veronica. (2)
- 4.3 Tsha u bvedza mafhungo ngauri hu kha di lukiwa maano a uri muanewa dendele zwi mu vhfhele. (2)
- 4.4 Sa muvhulahi/Ligevhenga ngauri mafhungoni ho pfi a songo vhulaha Ngeletshedzo. (2)
- 4.5 Sa mupikisi ngauri hothe u pfala a tshi pikisa Ngeletshedzo sa muanewa dendele. (2)
- 4.6 A khou bvelela musalauno ngauri hu ambiwa nga madikita kha vhaswa na tshakha dza goloi dzine vha reila. (2)
- 4.7 Thero ndi ya uri wa sa dzhena tshikolo u a fhedzisela wo dzhena khomboni. (2)
- 4.8 Vhaswa kha vha futelele kha zwa pfunzo vha tutshele kule na zwa madikita ngauri ha vhuedzi tshithu vhutshiloni. (2)
- 4.9 Ee ndi a mu pfela vhutungu na uri o vha a sa zwidivhi uri u khou itelwa tshikwekwe ngeno ene o vha a tshi tevhela tshelade yawe./Thi mu pfeli vhutungu ngauri musi ene a songo ita lonzili lwa u toda tshelade yawe o vha a sa do wela khomboni iyo. (2)
[17]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA A: 35

KHETHEKANYO YA B: DIRAMA

MBUDZISO 5: *FINDINKODO* – TT Mudau

- 5.1 Mathomele. (1)
- 5.2 Ofisini dza muvhuso. (1)
- 5.3 Muthumukhulu u khou imelela u vhusa nga demokirasi ngeno De Wit a sa imi nazwo. (2)
- 5.4 Ndi ngauri musi hu tshi vouthiwa vha Lihoro la Madimokirati ndi vha- nzhi nga dzivouthu u fhira vha Lihoro la Lushaka. (2)
- 5.5 C/Muvhuso wa vhatu nga vhatu. (1)
- 5.6 O vha a si na ngoho ngauri e na vhatshena u ima na vhatshena ngeno e na vharema a tshi ima na vharema. (2)
- 5.7 Muaneawa dendele ngauri mafhungo othe a khou kwama ene. (2)
- 5.8 Hu na khudano ngauri vha Lihoro la Lushaka vha khou zwi vhona uri vha do dzhielwa maanda a u vhusa nga vha Lihoro la Madimokirati. (2)
- 5.9 Zwe nda guda ndi uri mudzulapo muwe na muwe u fanela u divha tshiimo tsha polotiki ya shango lawe. (2)
- 5.10 Hai a i vhuedzi lushaka ngauri hu a vha na phambano vhukati ha vhatu na u tshinyadza ndaka sa zwo bvelaho ngei Khayelitsha/Ee i a vhuedza lushaka ngauri hu a vha na u pfumedzana vhukati ha vhatu sa zwo itwaho nga De Wit na Muthumukhulu. (3)

[18]

MBUDZISO 6: *FINDINKODO* – TT Mudau

- 6.1 Ofisini ya Skiet. (1)
- 6.2 Ndi muthu a si na vhuimo/a si na ngoho. (1)
- 6.3 Skhosana ndi murema ngeno Skiet e mutshena/Vha dovha vha fhambana nga kuhumbulele kwavho siani la zwa polotiki. (2)
- 6.4 Ndi ngauri o vha a tshi khou toda u kunga vharema uri vha mu voutele. (2)
- 6.5 Ho vha na dzikhakhathi dze dza vhangani uri a pandamedzwe. (2)

- 6.6 C/Politiki (1)
- 6.7 Ndi ngei Khayelitsha musi hu tshi vuwa dzikhakhathi vhukati ha mahoro. (2)
- 6.8 Ndi wa u sa takalelwa ha De Wit nga vharema vhunga vho fhedza vho mu pandela. (2)
- 6.9 I khou diswa ngauri De Wit u khou didzhenisa kha vharema ngauri u khou vhona vharema vha tshi do bvelela kha u wana muvhuso. (2)
- 6.10 Ee zwo khakhea vhunga u ya nga ndayotewa ya shango e na pfanelo ya u galatsha vhakhethi huiwe na huiwe hune a funa (2)
[17]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA B: 35

KHETHEKANYO YA C: NGANEAPFUFHI

ZWA VHUTSHILO – NA Milubi na LL Mafenya

MBUDZISO 7: 'WO MU NONELA' – LL Mafenya

- 7.1 Ndi Isiraele. (1)
- 7.2 Tsho vhangaho thaidzo ndi nge Thathani a fara lwendo e ethe a si na munna wawe. (2)
- 7.3 Ndi Thathani. Thaidzo ine a vha nayo ndi ya u funa muiwe munna ngeno o maliwa. (2)
- 7.4 O kona ngauri thoho ya nganeapfufhi iyi i a kunga. (2)
- 7.5 A wela kha tshipida tsha u bvedeza mafhungo. Musi Thathani a tshi isa phanda na zwa vhuada na u tambisa tshelede. (2)
- 7.6 O olwa sa muanewa dendele ngauri thaidzo dzothe dzi a mu kwama. (2)
- 7.7 Thero ndi ya uri vhafumakadzi vha tea u fulufhedzea kha mbingano. (2)
- 7.8 Ndi a tendelana na likumedzwa ili. Humbulani o vha a si na tshifhinga na muṭa wawe nga nthani ha mushumo, zwa ita uri mufumakadzi a diwanele mufarekano naho ho vha hu na tshelede mudini. (2)
- 7.9 E o kona, o bvedeza Thathani a sa disoli kha zwiito zwawe ngeno Humbulani a sa kondeleli zwiito zwa mufumakadzi wawe. (2)
- [17]

NA

MBUDZISO 8: 'NI KHOU PFUKA MULAYO' – NA Milubi

- 8.1 Sa dendele. (1)
- 8.2 Ndi Nomathemba na Janet. (2)
- 8.3 Ndi u bvedeza mafhungo. Ndi hune ra wana thaidzo ya Janet ya u funa Maduka i tshi khou endelela. (2)
- 8.4 Ndi wa uri Maduka u khou pfuka mulayo nga u funana na Janet wa mukhuwa ngeno ene e murema. (2)

- 8.5 O kona ngauri o shumisa vhaanewa vha si gathi. (2)
- 8.6 Ndi musidzana wa vivho ngauri ndi ene o vhivhaho Maduka kha Janet. (2)
- 8.7 Nga tshifhinga tsha Afrika Tshipembe la kale hune u funana ha murema na mukhuwa zwa vha zwo iledzwa. (2)
- 8.8 B/Mudini wa Janet. (1)
- 8.9 - Zwo tea ngauri ri kha shango la demokirasi hune muthu a mala ane a funa.
- Vha hone vhathu vhane vha khou zwi ita zwi khagala ngauri zwo tendelwa. (2)
- 8.10 Ee o zwi kona ngauri a ro ngo tsha pfa nga ha u farwa ha Maduka. (2)

[18]

THANGANYELO YA KHETHEKANYO YA C:

35

KHETHEKANYO YA D: VHURENDI

MBUDZISO 9: 'Nḁuni dza RDP' – TN Pholi

- 9.1 Nḁu dzi no fhaṭelwa vhathu vha shayaho. (1)
- 9.2 Mafasiṭere a nḁu dzavhuḁi o kwashea. (2)
- 9.3 Tshifanyiso ndi tsha uri dzi dzulwa nga vhathu vho fhambanaho. (2)
- 9.4 Ndeme ndi ya u bvisela khagala uri zwithu zwi vha zwo tswukesa/tshika. (2)
- 9.5 Murendi o dinalea ngauri u vhona nḁu dza RDP dzi sa khou farwa zwavhuḁi. (2)
- 9.6 aaba (2)
- 9.7 C/vhuḁa. (1)
- 9.8 Murendi u khou tuṭuwedza vhathu vha re na nḁu dza RDP uri vha vhe na vhudele. (2)
- 9.9 Vhathu vha vho ḁi thusa zwiṭaraṭani. (2)
- 9.10 Hai ngauri murendi u dzi amba nga nḁila i si yavhuḁi na u nyefula vhathu vhane vha dzula khadzo a dovha a sumbedzisa uri zwoṭhe zwi nengisaho zwi wanala kha nḁu idzi/Ee ndi nga dzula ngauri u si na vhudzulo a hu na tshine wa nga ita tshihulwane ha vha u ṭhogomela afho fhethu. (2)
- [18]

MBUDZISO 10: 'Kha Mudzulathungo N Mmbi' – TN Pholi

- 10.1 Ndi wa u ṭavhanya. (1)
- 10.2 U khwaṭhisedza mulaedza wa zwino khou itwa nga murendiwa ngae. (2)
- 10.3 Zwa uri murendiwa ngae o thusa vhathu vhanzhi. (2)
- 10.4 U khou renda o takala ngauri u khou khoḁa murendiwa ngae. (2)
- 10.5 Tsho imela mishumo ye murendiwa ngae a shuma. (2)
- 10.6 Liḁanyisi, li amba uri vho wana zwivhuya zwinzhi. (2)

- 10.7 Ndi u tūtuwedza vhathu uri shangoni ri tea u thusana ri sa taluli vhathu uri ri thusa vhafhio. (2)
- 10.8 Vese 20, o zwi itela uri a kone u awela tshirendoni nga u shumisa khoma. (2)
- 10.9 Ndo guda uri u thusa vhathu ndi zwa ndeme/U shumesa zwi a vhuedza vhutshiloni. (2)
[17]

ṬHANGANYELO YA KHETHEKANYO YA D: 35
MARAGAGUTE: 70